

Primer premi literari categoria "C", de 15 a 25 anys

Títol: Lola.

Autora: Laura Villaplana

L. Villaplana

El Sol, encara sencer, comença a amagar-se entre les muntanyes de l'oest, deixant una suau remor, certa calma, encara que només aparent. Ja li falta un bocí a l'estel lluminós, quan una frescor envaeix l'ambient, sense arribar al fred. És el Sol d'un mes de Març de 1942, al poble de les Coves, en aquells temps: Cuevas de Vinromá, recentment governat per les forces beneficiades de l'aixecament nacional.

Quan els últims rajos deixen de caure, es dibuixa sobre el camí que baixa del cementiri, una silueta fosca i llunyana. Poc a poc es va descobrint una figura femenina esvelta, prima, molt prima, els braços són quasi tan fins com ho permeten els ossos, les cames es doblen al ritme d'un cansament evident. Les espadenyes d'un negre dissimulat per la terra i la pols deixen traspuntar un dels seus dits grossos. Es va acostant més. Un vestit blau obscur li baixa fins els genolls, i se li ajusta a la cintura amb un cordó, marcant les formes ben proporcionades del seu cos. Porta el pel arreplegat, encara que unes grenyes desorbitades la fan despenjada. Però el que més crida la atenció del seu cap és un calderó de zinc que li reposa a sobre d'una capçana, amb una mà s'ajuda per a no perdre l'equilibri.

Ja arribant a les primeres cases del poble, passa pel costat de dues dones assegudes en cadira, al seu pas, mentre destrien pèsols, alcen el cap: "Hala! Avant!". I la segueixen amb la mirada tot comentant a mitja veu:

- Ahí passa Lola. Cada dia està pitjor esta xica, no sé a qui vol vendre peix amb eixa pinta i eixa pudor...
- No sé si la contaran eixa família...
- M'han dit que sa tia, sí Pepa, la que el seu home no ha tornat de la guerra encara, està molt mala, que ja quasi no s'alça del llit.

Les males veus es perden en la llunyania, i Lola es

dirigeix cap a les Muraes. Les seues febles extremitats s'esforcen per a enfilarse pels carrers pedregosos i costeruts, fins arribar al carrer de l'Hopital. Segueix la filera de cases velles, fins la seua. Una façana de fang i pedra, com un mur, però trencat per un balconet amb barrots rovellats, que deixen entreveure dues macetes amb dues rames seques, grises, tan mortes com velles són. I, més avall, una porta corcada, que crida demanant oli quan algú l'empeny.

La jove Lola arriba a casa, com cada dia, deixa el calderó amb les sobres peix i el renta amb aigua fresca per a que perdi la mala olor. Tot seguit puja a visitar a sa tia Rosa, que com sempre li diu que d'esta nit no passarà. Només sentir-la arribar, el seu cosí (10 anys enrere la tia Rosa va tenir el seu únic fill, Ximo, i viuen els tres junts) la segueix *entrepeus* per la casa, explicant-li la bestiesa del dia.

Deixant de banda les rialles del menut, que alegren algunes nits de fam i pobresa, els bons moments escassegen per a Lola i la seua xicoteta família, a qui a dures penes pot traure endavant. Són els anys de ressentiment i de malenconia, per aquells a qui la guerra només els ha suposat la pèrdua d'algun familiar, la caiguda en la misèria, i el soterrament de tots aquells ideals de llibertat i igualtat, que s'esfumarien fins molts anys després.

Lola, amb vint-i-un anys acabats de complir, carrega amb unes fatigoses obligacions. La monòtona rutina de cada dia es converteix en la seva tortura, alhora que és en l'esperança dels seus.

Un migdia calorós del mateix més, després de passar pel mas de la Senyora, i que li rebutgen la seua mercaderia, com a moltes altres cases, Lola empen el camí direcció al Mas Nou. El sol, que en el seu punt àlgid, s'acarnissa amb ella, com si tots els rajos es concentraren al seu cap i al calderó que aguanta, li provoca un desmai momentani. Lola baixa la safa